

HEINOLAN NUORISOTAKUUSELVITYS

Tammi-Toukokuu 2015

- Tilannekatsaus
- Kehittämistoimenpiteet

Selvityksen toteutti Nuorten työryhmä; TE-toimiston ja sosiaali- ja terveyspalveluiden edustajat, opinto-ohjaajat ja oppilashuollon edustajat peruskoulusta, lukiosta ja Salpauksesta, etsivä nuorisotyö sekä nuorisopalveluiden ja työpajatoiminnan edustajat

HEINOLAN PALVELUKUVAUS NUORISOTAKUUN TOTEUTUMISESTA

Lähtötilanne

Toimenpiteet

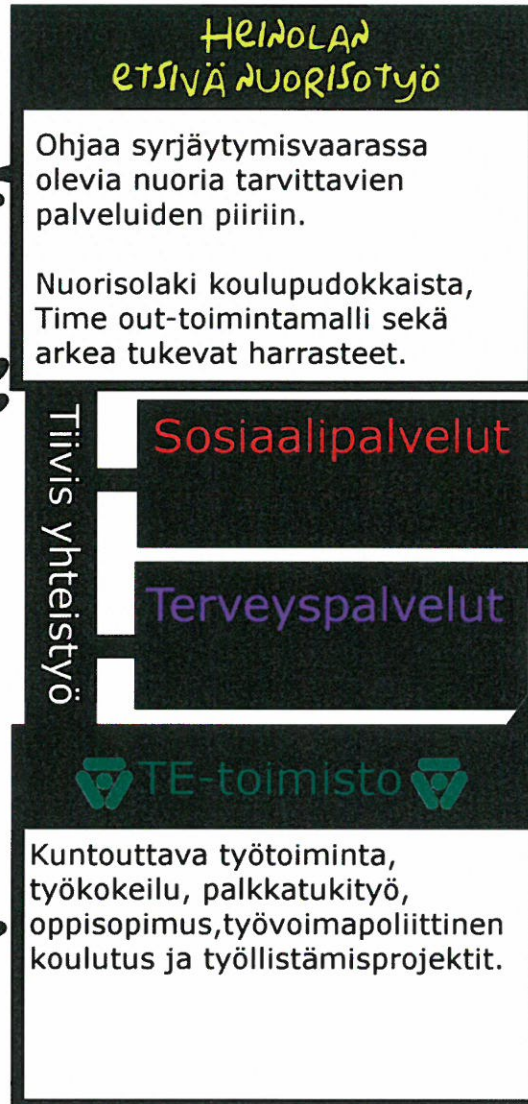
Päämäärät

Nuori jää ilman opiskelupaikkaa, opinnot tai armeija keskeytyvät ilman kunnollisia jatkosuunnitelmia

Nuoresta huolestuneiden vanhempien, kavereiden tai nuoren itsensä yhteydenotto

Nuori ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi itsenäisesti

OPINpaja

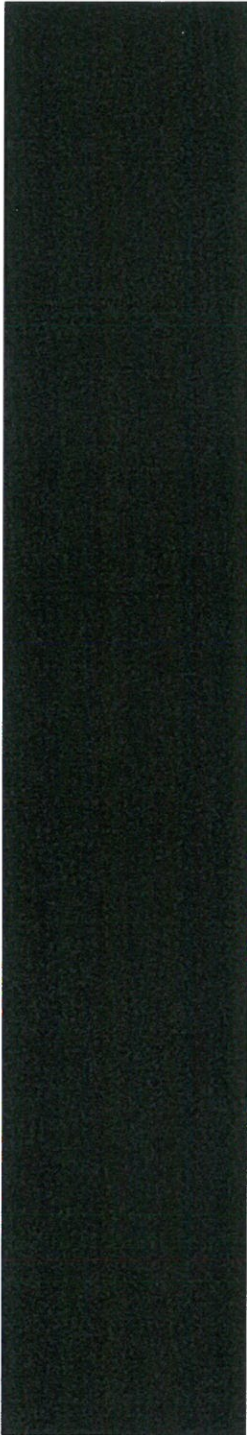
Heinolan - Torppa ja Aitta
Kaupungin työpajat

JYRÄNKÖLÄN
Setlementti

Työvoimapoliittiset toimenpiteet

**KOULUTUS
PAIKKA**

TYÖPAIKKA

NUORISOTAKUU

Nuorisotakuu ja siihen kuuluvat koulutustakuu ja nuorten aikuisten osaamisohjelma

- antavat mahdollisuuden nuorelle, jolla ei ole työtä tai koulutusta
- edistävät nuorten työllisyyttä ja lisäävät nuorten ammattitaitoa
- lisäävät ja vahvistavat nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään.

Nuorisotakuu tarkoittaa sitä, että

- jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta.

Koulutustakuu tarkoittaa sitä, että

- jokaiselle peruskoulunsa päättäneelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

- tarjoaa pelkän peruskoulun varassa oleville alle 30-vuotiaille nuorille mahdollisuuden suorittaa ammatillinen tutkinto.

Nuorisotakuu toteutuu nuorten TE-palveluilla, koulutustakuun toimilla ja nuorten aikuisten osaamisohjelman avulla sekä muilla nuorten yksilöllisillä palveluilla. Näitä ovat muun muassa etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta sekä kuntoutuspalvelut, mukaan lukien kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut. Käytännössä nuorisotakuu toteutuu monialaisena ja moniammatillisena yhteistyönä eri toimijoiden kesken.

Työnantajat ovat merkittävässä asemassa nuorisotakuun toteutuksessa: työnantaja voi ottaa nuoria työkokeiluun ja/tai palkata nuoria palkkatuella töihin tai oppisopimuskoulutukseen. Samalla työnantaja toteuttaa yhteiskuntavastuutaan, varmistaa osaavan työvoiman saannin myös tulevaisuudessa ja voi parantaa julkikuvaansa vastuullisena työnantajana.

NUORISOTAKUUN TOTEUTUMINEN HEINOLASSA KEVÄTKAUDELLA 2015

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Heinolassa on järjestetty etsivää nuorisotyötä vuodesta 2008 ja sitä tuetaan opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksella. Vuodelle 2015-2016 avustus on 58 000€.

Tilanne kevätkaudella 2015

Loppusyksyn 2014 ja kevään 2015 aikana **nuorten ohjautuminen TE-toimistosta** etsivien nuorisotyöntekijöiden palveluiden **pariin on ollut vähäisempää kuin aikaisempina vuosina**. Asiakkaat ohjautuvat tällä hetkellä etsivien nuorisotyöntekijöiden asiakkuuteen lähinnä muiden yhteistyökumppaneiden ja ”puskaradion” kautta.

KAUPUNGIN TYÖPAJATOIMINTA JA STARTTIVALMENNUS

Tällä hetkellä jatkopolkujen löytäminen nuorille työpajajakson jälkeen on entistä haastavampaa Koulutuskeskus Salpauksen vähennettyä linjoja Heinolassa. Myös työllistymistilanne on hankala, eikä Heinolassa ole sellaisia yrityksiä, jotka palkkaisivat palkkatuellaan vajaakuntoisia työntekijöitä tai nuoria, joilla on haasteita sijoittua koulutukseen tai työelämään. Monille työpajanuorille paikkakunnan vaihtaminen opiskelun tai työpaikan vuoksi on haasteellista, jopa mahdollonta.

Talven ja kevään 2015 aikana Heinolan kaupungin työpajoilla on ollut 60 nuorta erilaisin sopimuksin. **Työpajoille olisi ollut mahdollista ottaa enemmänkin nuoria, mutta käyttöastetta on osittain heikentänyt** mm. TE-toimiston palvelulinjojen muutokset sekä henkilöstön vaihtuvuus.

JYRÄNKÖLÄ

Tilanne kevätkaudella 2015

MEDIAPAJA

Jyränkölän mediapaja on työllistämiseen erikoistunut luovan tietotekniikan asiakaspalveluyksikkö. Toiminnan pääpaino on nuorten työllistämistoiminnassa.

Vuoden 2015 kevään aikana mediapajalla on ollut:

- 12 nuorisotakuun piiriin kuuluvaa alle 30-vuotiasta työtöntä
- yhdeksän alle 30-vuotiaista opiskelijaharjoittelijaa
- kaksi yläasteikäisiä TET:läisiä

Haasteena: Nuoria työkokeilijoita on tullut aiempaa vähemmän, tästä syystä otettu opiskelijaharjoittelijoita enemmän.

URAANI YRITTÄJYYSVALMENNUS – JYRÄNKÖLÄ

Uraani -yrittäjyysvalmennus kohdentuu palveluna 18-29 -vuotiaille henkilöille, joilla on jo sen laatuista osaamista, jota tarjoamalla työmarkkinoille olisi mahdollista saada aikaan omaa toimeentuloa. Valmennus nivoo yhteen perinteiset työnhaku-, ura- ja yrittäjyysvalmennukset oletuksella, että nykyisenkaltaisilla työmarkkinoilla toimeentulo voi syntyä jokaisen aiemman mainitun valmennuksen tuella yksin tai yhdessä. Tämä tarkoittaa, että työmarkkinoilla toimiakseen yhä useammin ihminen hyödyntää useita toimeentulokanavia.

Ongelmana palvelun kehittämisessä on koettu kaksi asiaa. Ensin, koska alueella ei ole palveluita (tai työllistymismahdollisuuksia) suoraan kohderyhmälle, ovat nuoret äänestäneet jaloillaan siirtyen suurempiin kaupunkeihin. **Toiseksi, ohjautuvuus perinteisten TE-palveluitten kautta on olematonta, sillä TE-toimiston henkilökohtaiseen ohjaukseen käytettävissä oleva aika on vähentynyt dramaattisesti.**

Vuoden 2015 kevään aikana Uraani -yrittäjyysvalmennuksessa on ollut:

- 15 nuorisotakuun piiriin kuuluvaa alle 30-vuotiasta
- 6 alle 30-vuotiaista työkokeilijaa (yrittäjän työ kokeilun kohteena)

VIRTAA TYÖSTÄ - JYRÄNKÖLÄ

- 7 työllisyystoimenpiteissä
- 5 oppilaitosten kautta

TE-TOIMISTO

Nuorisotakuun toimintamalli edellyttää, että TE-hallinto tehostaa nuoren palveluprosessia. Jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja 25–29-vuotiaalle vastavalmistuneelle työttömälle nuorelle on tarjottava hänen omaan tilanteeseensa parhaiten sopiva aktiivinen vaihtoehto viimeistään silloin, kun työttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti kolme kuukautta.

TE-toimiston näkökulmasta Heinolassa on erittäin tärkeää, että nuorten työpaja-paikkoja sekä päivätoimintaa on riittävästi, jotta olisi mahdollista ohjata pajoille huonokuntoisia ja mielenterveysongelmista kärsiviä nuoria. Lisäksi tarvitaan työllistämisen tukitoimia sekä pitkittyneen työttömyyden kierteeseen joutuneille että vastavalmistuneille nuorille. Kaikki toiminta, joka tukee nuorten työllistymistä, on ensiarvoisen tärkeää. Työkokemuksen puute on monesti työllistymisen esteenä vastavalmistuneidenkin nuorten kohdalla. Jo kolmen kuukauden työttömyys saattaa etäännyttää nuoren työmarkkinoilta.

Nuorten työttömyystilanne kevätkaudella 2015

TAULUKKO 5. Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat (ml. lomautetut) kuukauden lopussa asuinkunnan mukaan

KUNTA	4/2015	3/15	4/14	muutos 3/15	muutos 4/14	KUNTA	4/2015	3/15	4/14	muutos 3/15	muutos 4/14
Hattula	36	34	40	2	6 %	Asikkala	42	38	33	4	11 %
Hämeenlinna	508	559	469	-51	-9 %	Hollola	89	105	106	-16	-15 %
Janakkala	93	108	90	-15	-14 %	Hämeenkoski	12	13	6	-1	-8 %
Hämeenlinnan seutu	637	701	599	-64	-9 %	Kärkölä	21	23	20	-2	-9 %
Forssa	153	175	152	-22	-13 %	Lahti	1272	1349	1115	-77	-6 %
Humppila	12	11	6	1	9 %	Nastola	83	86	98	-3	-3 %
Jokioinen	33	38	25	-5	-13 %	Orimattila	113	119	101	-6	-5 %
Tammela	32	29	26	3	10 %	Padasjoki	14	14	17	0	0 %
Ypäjä	17	17	12	0	0 %	Lahden seutu	1646	1747	1496	-101	-6 %
Forssan seutu	247	270	221	-23	-9 %	Hartola	17	17	12	0	0 %
Hausjärvi	33	34	31	-1	-3 %	Heinola	199	198	156	1	1 %
Loppi	29	28	26	1	4 %	Sysmä	18	19	15	-1	-5 %
Riihimäki	221	240	243	-19	-8 %	Heinolan seutu	234	234	183	0	0 %
Riihimäen seutu	283	302	300	-19	-6 %	PÄIJÄT-HÄME	1880	1981	1679	-101	-5 %
KANTA-HÄME	1167	1273	1120	-106	-8 %						

SOSIAALI JA TERVEYSTOIMI

Nuorisotakuu ei toteudu ilman sosiaali- ja terveystoimia. Nuorisotakuuseen kuuluu lupaus nuorten kuntoutuspalvelujen saatavuudesta.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä on kunnilla.

Tilanne kevätkaudella 2015

Uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti asiakkaalle on nimettävä omatyöntekijä. Heinolassa nuorisotakuuseen kuuluvan nuoren omatyöntekijä voi olla aikuissosiaalityön nuorten sosiaaliohjaaja tai mielenterveys- ja päihdetyöryhmän sosiaalityöntekijä, Työvoiman palvelukeskuksesta (Typ) sosiaalityöntekijä, lapsi- ja perhepalveluista sosiaalityöntekijä tai vammaispalveluista sosiaaliohjaaja. Mielenterveys- ja päihdetyöryhmä on perustettu alkuvuodesta 2015 ja toimintaa kehitetään.

Työttömien terveystarkastukset hoidetaan keskitetysti työttömien terveydenhoitajan kautta. Mielenterveys- ja päihdetyöryhmässä työskentelee lisäksi päihdesairaanhoidaja ja kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa.

Kaikki nuorisotakuun piiriin kuuluvat toimeentulotukihakijat pyritään kutsu-
maan arviointikäynnille ja palvelutarpeen mukaan ohjaamaan eteenpäin. Pidempiaikaisia asiakkaita pyritään tapaamaan asiakasprosessin vaiheiden mukaisesti. Vastuu kuntouttavien palvelujen järjestämisestä on sosiaalitoimella.

Verkoston rooli on entistä tärkeämpi toimeentulotuella olevien aikuissosiaalityön asiakkaiden runsaan lukumäärän vuoksi. **Tarvetta on lisätä asiakasohjautuvuutta eri palveluihin.** Osaltaan asiakasprosessien hallintaan on vaikuttanut myös useat työntekijävaihdokset vuosien 2014–2015 aikana. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja on toistaiseksi ollut riittävästi, mutta avoimen päivätoiminnan puute näkyy sosiaalisen kuntoutumisen vaiheessa olevien nuorten palveluaukkona. Huolen aiheena monen nuoren kohdalla on yleinen näköalattomuus oman tulevaisuuden suhteen.

YLÄKOULU JA LUKIO

Peruskoulussa ja lukiossa toimii oppilas/opiskelijahuoltoryhmät. Niiden toimintaan osallistuvat rehtorit, oppilaan/opinto-ohjaajat, erityisopettajat, kuraattori, koulupsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä terveydenhoitaja.

Elokuussa 2014 voimaan tullut uusi opiskelija- ja oppilashuoltolaki on muuttanut oppilashuoltoryhmien toimintaa entistä yhteisöllisempään suuntaan esim. oppilaat tuovat näkemyksensä luokan tilanteesta oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Yksittäisen oppilaan asiaa käsiteltäessä kootaan erillinen asiantuntijaryhmä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa pystytään toteuttamaan kohtuullisesti. Asestusten mukaiset terveystarkastukset pystytään toteuttamaan.

Opiskeluterveydenhuollon haasteena on löytää riittävästi nuorille suunnattuja päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toisen asteen opiskelijoille voidaan tarjota jonkin verran koulun psykiatrisen hoitajan palveluja, mutta ei kuitenkaan riittävästi.

Nuorisotyö on tullut näkyväksi osaksi peruskoulujen toimintaa, tätä on syytä edelleen jatkaa ja kehittää.

KOULUTUSKESKUS SALPAUS

Tilanne kevätkaudella 2015

OPINpaja: Heinolassa on alkanut lokakuussa 2013 Opinpaja-hanke. Toiminnan juurruttamiseen haettiin ja saatiin jatkorahoitusta vuosille 2015-2017 ELY-keskukselta. Hanke laajenee käsittämään myös Hartolan ja Sysmän kuntia. Opinpajan toimintaan on osallistunut kevätlukukauden aikana 35 henkilöä, joista 2 oli TE-toimiston kautta työkokeilussa.

Ohjautuvuudessa on huomioitava se, että Opinpajalle ohjautuneet nuoret ovat pääasiassa oppilaitoksen opiskelijoita. Poikkeuksena kaksi työkokeilijaa, jotka ohjautuivat Kohtaamon ja Lahden etsivän nuorisotyön kautta, sekä Työpaja Torpan yksilövalmennuksen kautta.

Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan yksikössä koulutuksesta kokonaan eronneita nuoria on kevätlukukautena 2015 ollut 20 opiskelijaa. Heistä heinolalaisia oli 8 ja heistä kolmella oli syynä oppilaitoksen vaihto. Väliaikaisesti opintonsa keskeyttäneitä nuoria oli 13, heistä heinolalaisia 8.

Salpauksessa nuorisotakuu sisältää kaksi kohderyhmää: peruskoulun päättäneet nuoret ja 20-29-vuotiaat nuoret aikuiset, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä tut-

kintoa. Nuorten aikuisten osaamisohjelman kautta Salpauksella on paikkoja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Tähän liittyen on perustettu Takuumesta, jossa kaikki Päijät-Hämeen nuoret voivat saada tietoa, neuvoa ja ohjausta urasuunnitteluun.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Nuorisotakuun toteutumisen kannalta Heinolassa on välttämätöntä kehittää/lisätä nuorten seuraavia palveluja:

1. TE-toimiston ja työllisyyspalvelun tuottajien (pajat, Jyränkölä ym.) ja etsivän työn yhteistyön ja ohjautuvuuden parantaminen

Perustetaan työryhmä, joka löytää keinoja ja toimenpiteitä ohjautuvuuden parantamiseen työllisyys- ja etsivän nuorisotyön palveluiden pariin

2. Työpaja- ja työllisyystoimijoiden palveluiden riittävyyden ja laadun turvaaminen

Työpajalla päättyvien työ- ja yksilövalmentajien työsuhteiden jatkaminen toistaiseksi voimassa olevilla työsuhteilla